

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 40
 ים גבעת עליה

מכלול: ימי

תאריך סקירה: 21.9.12

גודל מקורב של השטח: 173 דונם

שם הסוקר: אורית ברנע, רמי צדוק

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 179520/660540

רחוב/גבול: חוף גבעת עליה – מדרום: בת – ים. מצפון: פארק מדרון יפו.

רובע: 7 - יפו

תאור כללי: טבלאות גידוד איכותיות המשתרעות מול חוף גבעת עליה המהוות בית גידול למגוון רחב של אורגניזמים. מורכבותן המבנית מאפשרת קיום של קשת רחבה של בעלי חיים (ספוגים, נבוביים, תולעים, חלזונות, אצות ועוד). התנאים הפיסיקליים המיוחדים שבטבלאות הגידוד מאפשרים קיום חברה ביוטית צפופה ועשירה במגוון רחב של נישות אקולוגיות. טבלאות הגידוד באזור הדרומי של חוף גבעת עליה מצויות במצב טוב ואילו הטבלה הצפונית נמצאת תחת עקה בשל קרבתה לאתר שהיה בעבר הלא רחוק מצבור של פסולת בניין.

מאפייני השטח

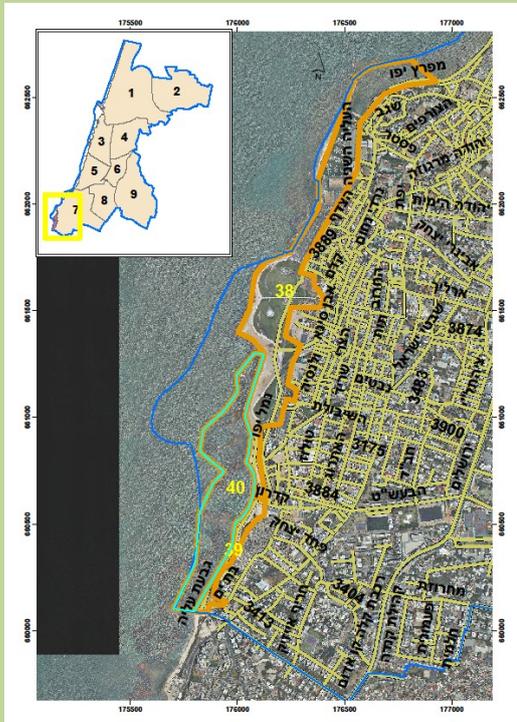
אקולוגיה

בתי גידול	טבלאות גידוד, מצע חולי
תצורות צומח	אצות
יחידות צומח	אצות ירוקיות, אדומיות, חומיות, כחוליות.
כיסוי צומח (%)	0% - 70%
צומח ייחודי	גנית, אזנית, פרשדונית.
בעלי חיים	מגוון חסרי חוליות ודגים.
חי ייחודי	שושנות ים, אצטלנים, סרטנים, חלזונות, ספוגים ודגים.
אתרים חשובים	אזורי מצע סלעי, טבלאות הגידוד
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה – חלק מבתי הגידול הסלעיים לאורך החוף
מינים פולשים	חסרי חוליות: בוצית מגוונת, חמה
רמת השתמרות השטח	בינונית – גבוהה. בחלק הדרומי מצע טבעי לא מופר בחלק הצפוני מצע מופר ע"י שכבות פסולת בניין.

פיזי

קרקע	חול, כורכר.
מורפולוגיה	גושי סלע ורצועות חול לרב שיפוע מתון.
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	מורכבות מבנית גבוהה של טבלאות גידוד: לאגונות, כוכים, מחילות, מדפי סלע, קירות.
חזות כללית	טבלאות גידוד היוצרות תצורה נופית מעניינת הכוללות מפרצונים וסלעים מזדקרים.
תשתיות קולטות קהל	קיים. שירותים באזור החוף המוסדר

סביבה

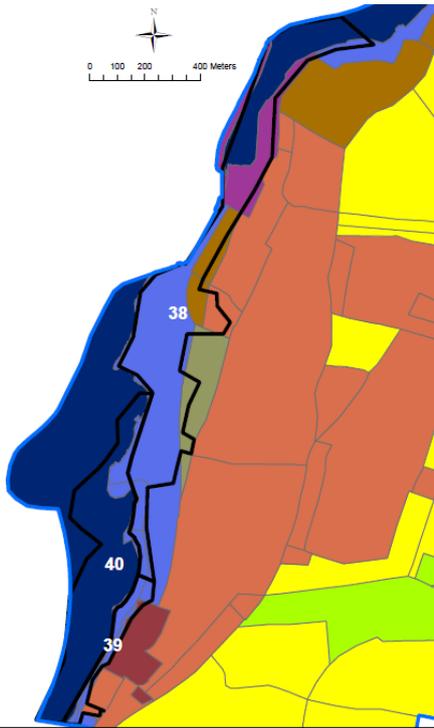
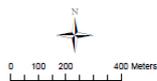

תרשים התמצאות

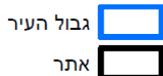

מראה כללי (תמונה: אורית ברנע, רמי צדוק)

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

מפגעים והפרות	פסולת בניין, פסולת מסוגים שונים, פגיעה בפני הקרקע
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	בינונית - גבוהה.
נגישות	מוסדרת דרך החוף.
ארכיאולוגיה	27405 יפו אתר תת ימי דרום – שרידי מעגן קדום, שרידי כלי שייט ומטענים, עוגנים, כלי חרס ומתכת מן התקופות הברונזה המאוחרת, הברזל, הפרסית, ההלניסטית, הרומית, הביזנטית, ימי הביניים והממלוכית. על טבלאות הגידוד מיתקנים חצובים: בריכות ותעלות.
שימושים	דיג, שטח ימי פתוח

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:
 תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
 עפ"י תמ"א 4/13 – מצוק חופי להגנה ושימור, שמורת טבע ימית.
 תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000):
 שטח פתוח מטרופוליני חופי
 ים תחום שיפוט עירוני

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- טבלאות גידוד ביוגניות וכורכריות בית גידול הנמצא בסכנת כליה.
- מגוון חסרי חוליות ודגים
- אתר זמין ונח לגישה ללימוד וחקר הסביבה הימית
- מורכבות מבנית התורמת לעושר הביולוגי
- שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
- שימור טבלאות הגידוד ומניעת כל פגיעה במצע הסלעי
- פינוי נקודתי ומקומי של פסולת בולטת בחלק הצפוני
- צמצום חריש רצועת החוף
- הסדרת האתר לביקור הציבור ותפקודו כאתר צלילה עירוני
- שיקום ושיחזור בתי גידול ומערכות אקולוגיות:
- מעקב אחר התפשטות אוכלוסיות של מינים גרים.

נתוני הסקר

צומח

שם לועזי	שם עברי	מערכה
<i>Jania rubens</i>	גנית מאדימה	אצות אדומיות
<i>Corallina elongata</i>	אלמוגנית מצויה (אלמוגנית ים תיכונית)	
<i>Rhodymenia ardissoni</i>	לשונית אדומה	
<i>Gymnogongrus griffithsiae</i>	חוגה מתפצלת	
<i>Ulva</i>	חסנית	אצות ירוקיות
<i>Enteromorpha compressa</i>	פרשדונית חסתית	אצות חומיות
<i>Colpomenia sinuosa</i>	נפוחית נפוצה	
<i>Padina</i>	אזנית	
<i>Sargassum</i>	סרגסון	

חילזון – מגדלון. (תמונה: אורית ברנע, רמי צדוק)

אצות – גנית ואוזנית (תצלום: אורית ברנע, רמי צדוק)

<i>Dictyota sp.</i>	דוקרנית	
<i>Sphacelaria Lyngbye</i>	מרבדית	
<i>Cystoseira</i>	ציסטנית	

בעלי חיים

Phylum: Porifera	מערכה: ספוגים
<i>Chondrilla nucula</i>	ספוג כריתן
<i>Chondrosia reniformis</i>	ספוג כלייתן
<i>Ircinia</i>	סרחן
<i>Cliona sp.</i>	קודחן
<i>Spirastrella cuntatrix</i>	ספיראסטרון קרומי
Phylum: Cnidaria	מערכה: צורבים
<i>Aglaophenia</i>	נוצנית
<i>Pennaria</i>	
<i>Bunodactis (Cribrina) gemmacea</i>	פנייית הסדקים
<i>Oculina patagonica *</i>	אוקולינה
Phylum: Platyhelminthes	מערכה: תולעים טבעתיות
<i>Eurythoe complanata</i>	זכוכיתית
<i>serpula</i>	צינורית
Phylum: Mollusca	מערכה: רכיכות
<i>Brachidontes pharaonis * (variabilis)</i>	בוצית מגוונת
<i>Patella caerulea</i>	צלחית
<i>Neverita sp</i>	טבורית
<i>Fissurella nubecula</i>	יסדוק
<i>Melaraphe punctata</i>	חופית מנוקדת
<i>Melaraphe neritoides</i>	חופית חורת
<i>Cerithium sp.</i>	מגדלון
<i>Nassarius sp.</i>	אקון
<i>Conomurex persicus*</i>	קונומורקס
<i>Murex (Trunculariopsis) trunculus</i>	ארגמון כהה קוצים
<i>Thais haemastoma</i>	ארגמנית אדומת פה
<i>Vermetus triqueter</i>	שלשולך משולש
<i>Cypraea sp</i>	פי כושי
<i>Janthina bicolor</i>	סגולית דו-גונית
<i>Monodonta turbinata</i>	חד-שן משובץ
<i>Chama gryphoides</i>	חמה
<i>Sepia officinalis</i>	דיונון הרוקחים
Phylum: Crustacea	תת-מערכה: סרטנים
<i>Pachygrapsus transversus</i>	שיישן
<i>Euraphia depressa</i>	בלוטון שטוח
<i>Chtamalus stellatus</i>	בלוטון מצוי
<i>Balanus amphitrite</i>	בלוט הנמלים
<i>Ocypode cursor</i>	חולון החוף
<i>Atergatis roseus</i>	פצחן אדמוני
<i>Eriphia verrucosa</i>	סלען זיפני
<i>Clibanarius erythropus</i>	נזירון אדום רגל
<i>Portunus pelagicus *</i>	שייט כחול

אצטלן סוליטרי (תמונה: נועה שנקר)

שושנת ים – פנינית הסדקים (תמונה: אורית ברנע, רמי צדוק)

צורב – נוצנית לבנה (תמונה: אורית ברני, רמי צדוק)

Phylum: Echinodermata	מערכה: קוצי עור
<i>Holothuria</i> sp.	גלילן
Phylum: Bryozoa	מערכה: חיטחביים
<i>Watersipora</i>	נקבובית
Phylum: Chordata	מערכה: חולייתנים
<i>Styela</i> sp.	אצטלן סוליטרי
<i>Didemnum</i> sp.	אצטלן מושבתי לבן
<i>Botryllus schlosseri</i>	בוטריל פרחוני
Superclass: Osteichthyes	דגי גרם
<i>Sargocentron rubrum</i> *	ברקן
<i>Pempheris vanicolensis</i> *	גרזינון
<i>Scorpaene</i>	עקרבונון
Blennidae	משפחת הקרנוניים
Gobiidae	משפחת הקברנוניים
<i>Coris julis, Thalassoma pavo</i>	משפחת השפתניים
<i>Stephanolepis diaspros</i>	זיפיון
<i>Diplodus sargus, Diplodus annularis, Diploduscervinus, Diplodus vulgaris</i>	מינים ממשפחת הסרגוסיים
<i>Sparus aurata</i>	דניס
<i>Chromis chromis</i>	כרומית ים-תיכונית
<i>Serranus scriba</i>	אוקונוס
<i>Oblada melanura</i>	אובלד שחור זנב
<i>Liza ramada, Liza aurata, Liza saliens</i>	כיפון (בורי)
<i>Lithognathus mormyrus</i>	מרמיר משורטט
<i>Sillago sihama</i> *	סילגו
<i>Siganus luridus, Siganus rivulatus</i> *	סיכנים

מידע נוסף

- בחוף נצפו בעבר צבי ים

תרשים בתי גידול וערכי טבע

מקרא

	אתר		טבלאות פסולת
	גבול אתר		מצע חולי
	טבלאות ביוגניות		טבלאות גידוד מופר

0 125 250 500 Meters